MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Aikaa ei ole hukattavaksi, sillä se tiedetään, millainen syöksykierre nuorella on edessä, jos huumekokeiluja ei saada tehokkaasti poikki heti alkuunsa.

AAMULEHDEN PÄÄKIRJOITUKSESTA

Suomi on makean veden suurvalta

Nykyisin on yleiseksi tavaksi tullut laskea tuotteiden hiilijalanjälki, millä tarkoitetaan tuotteen aiheuttamaa kuormitusta ilmakehään. Maapallon ilmakehän hiilidioksidipitoisuuden kasvun pysäyttäminen on yksi tärkeimpiä edellytyksiä ilmastonmuutoksen hallinnassa.

Hiilijalanjäljen lisäksi on olemassa toinen tärkeä jalanjälki, josta puhutaan vähemmän. Kaikki tuotanto tarvitsee myös vettä, ja vedestä on tulossa pulaa.

Suomi sijaitsee onnekseen paikassa, jossa on runsaasti sekä pohja- että pintavettä. Vielä onnekkaampaa on, että suomalainen vesi on puhdasta. Suuri osa maailmaa kärsii pilaantuneesta pohjavedestä, pintavesistä puhumattakaan.

Kun arvioidaan esimerkiksi kaivostoiminnan tuottamia hyötyjä, vesiasia on keskeinen. Kaivokset ovat tärkeitä, mutta ne on kyettävä hoitamaan niin, että niistä ei tule saasteita vesiin.

Kukaan ei pysty sanomaan, miten kallista puhdas vesi tulevaisuudessa on. Ainoastaan se tiedetään, että veden hinta nousee koko ajan. On esitetty ennusteita, joiden mukaan puhdas vesi on ennen pitkää arvokkaampaa kuin öljy. Suomi sijaitsee valtavan vesiomaisuuden päällä.

MTT:ssä suunnitellaan paraikaa hanketta, jossa kehitetään vesi- ja ravinnejälkiä koskevaa asiantuntemusta. Vettä ja veden käyttöä koskeva tutkimus on Suomelle tärkeää, kun vesivarojen käyttöä suunnitellaan.

Maatalouden osuus maailman vesijalanjäljestä on noin 70 prosenttia. Ruuan tuotanto vaatii vettä ja toisaalta maailma vaatii lisää ruokaa. Kiinnostava on esimerkiksi tieto (MTT Elo 1/2012), että kahvikupillisen valmistamiseen on kulunut 140 litraa vettä, juustokiloon 5 000 litraa ja yhteen kiloon naudanlihaa peräti yli 15 000 litraa.

Lihantuotannon vaatimaa suurta vesimäärää käytetään joskus perusteena vaatimukselle lopettaa lihan syöminen. Maailma ei kuitenkaan pelastu sillä, että kaikki ryhtyvät kasvissyöjiksi.

Puhdas vesi voi ennen pitkää olla arvokkaampaa kuin öljy.

Ratkaisevaa on, että veden kulutus on suhteessa siihen, mitä maahan palautuu. Vesi kiertää. Suomi on erinomainen paikka tuottaa myös lihaa. Meillä on runsaat vesivarat ja myös sademäärät ovat kohtuulliset. Toisin sanoen, maassa on vettä, jota ihmiset tarvitsevat.

Veden puute on ongelma monissa muissa maissa. Myös monet viljelykasvit vaativat vettä ylen määrin. Esimerkiksi kahvi ja puuvilla ovat kasveja, joiden tuottamiseen tarvitaan suuria määriä vettä.

On hyvä kysymys, pitäisikö tulevaisuudessa puuvillapellotkin muuttaa tuottamaan ruokaa. Maailman ruuantuotannon tulisi kasvaa 70 prosenttia vuoteen 2050 mennessä, jos maailman ruokajärjestön FAO:n ennuste pitää paikkansa.

Vesi on Suomelle tulevaisuudessa yksi vaurauden ja hyvinvoinnin lähde. Puhtaan veden arvo ymmärretään vasta, kun sitä ei ole.

Kotimaiselle ruuantuotannolle ja lähiruualle puhdas vesi tarjoaa eittämättömän kilpailuedun. Se ei ole ainoa syy, miksi Suomen on myös kansainvälisillä foorumeilla otettava esiin vesijalanjäljen merkitys kestävän kehityksen kannalta. Ilman vettä ei ole elämää.

Vesijalanjäljen laskeminen parantaa suomalaisen tuotannon kilpailuasetelmaa. Suomessa tuotettu liha on kasvatettu kestävällä tavalla.

Kotieläintuotannossa on myös pitkään etsitty hyvää vaihtoehtoa soijarehulle. MTT on tutkinut tätäkin asiaa ja tullut siihen johtopäätökseen, että soijavalkuainen voidaan korvata pitkälti kotimaassa tuotetuilla valkuaiskasveilla, kuten rypsillä, herneellä ja härkäpavulla. Ekologiselta kannalta katsoen kotimainen rehu on paljon parempi vaihtoehto kuin soija.

Suomalainen laatuliha voikin olla tulevaisuudessa tärkeä ja kasvava vientituote, jonka valtteja ovat kotimaassa kasvatettu rehu ja puhdas vesi.

Puhtaan veden arvo ymmärretään vasta, kun sitä ei ole.

VIERASYLIÖ

Ruokaturvan merkitys kasvaa

Eduskunnassa keskusteltiin huhtikuussa pari tuntia aiheesta Luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö.

Keskustelussa kävimme läpi kesäkuussa pidettävän Rio +20 -konferenssin teemoja. Olimme ulkoasiainvaliokunnassa valmistelleet aiheesta melko perinpohjaisen mietinnön, usean erikoisvaliokunnan lausuntojen pohjalta. Yhtenä isona teemana mietinnössä oli ruokaturva.

Ennen keskustelua kuulimme Intian maaseutukehityksestä vastaavan ministeri Jairam Rameshin puheen. Hän nosti esiin muun muassa kestävän kehityksen tavoitteiden osalta sen, että niiden pitäisi koskea kaikkia valtioita, ei vain kehitysmaita.

Toinen mieleen jäänyt kohta oli se, että emme vieläkään ymmärrä riittävästi erilaisten ympäristöstä, taloudesta ja yhteiskuntaoloista aiheutuvien paineiden yhteisvaikutuksia.

Lisäksi Ramesh korosti, että kestävän kehityksen keskiössä on maatalous.

Oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo

Kun puhutaan kestävästä kehityksestä, on tärkeätä huomioida tasapainoisesti kaikki sen kolme ulottuvuutta: ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen.

Asiantuntijakuulemisessa eräässä lausunnossa nostettiin esiin lisäksi sosiaalisen kestävyyden kaksi eri pilaria: yksilöiden henkinen ja fyysinen hyvinvointi sekä yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo.

Yleisesti käytössä olevan määrittelyn mukaan ruokaturva toteutuu, kun kaikilla ihmisillä kaikkina aikoina on mahdollisuus hankkia riittävästi turvallista ja ravinteikasta ruokaa terveellisen ja aktiivisen elämän ylläpitämiseksi.

Ruokaturva on noussut erityisesti ruokakriisien jälkeen esille. Samoin ilmastonmuutos ja polttoaineiden sekä tuotantopanosten hintojen nousut ovat palauttaneet ruuan agendalle.

Voimakas globaali väestönkasvu ja kasvava ruoan kysyntä kehitysmaissa sekä maatalousmaan väheneminen ovat aiheuttaneet tarpeen keskustella ruokaturvasta maailmanlaajuisesti.

Myös ruuan haaskaukseen puuttuminen on välttämätöntä. Suomessa esimerkiksi maa- ja kotitalousnaiset kampanjoivat teemalla Älä ruoki hukkaa.

Viljelijöitä on kuultava

Suomen on jatkossakin tärkeätä huolehtia huoltovarmuudestaan sekä ylläpitää oikeutta ja mahdollisuutta tuottaa pääsääntöisesti oma ruokansa. Se on mielestäni

Kehitysmaiden maataloudesta naisten harteilla on lähes puolet.

kaikkien maiden, ei vain oikeus, vaan myös velvollisuus kansalaisiaan kohtaan.

Myös liiallista alueellista tuotantosuuntien keskittymistä on huoltovarmuusmielessäkin vältettävä. Tämä kaikki vaatii niin luonnonvaratutkimusta, kestävää luonnonvarojen käyttöä kuin pitkäjänteistä politiikkaakin.

Viljelijöiden ääntä on kuunneltava päätöksenteossa.

Kun puhutaan maataloudesta, se ei tarkoita vain viljelijäyrittäjän omaa tai puolison työpaikkaa. Kuvaan kuuluvat myös muun muassa ympäristöstä huolehtiminen, maiseman ylläpito, maaseudun asuttuna pitäminen ja toimiva energiahuolto.

Haasteet on käännettävä Suomen osalta mahdollisuuksiksi vihreässä taloudessa.

Maatalous naisten varassa

Suomen rooli kestävän kehityksen edistämisessä on tärkeä. Meillä korkealle priorisoidut teemat, kuten tyttöjen ja naisten koulutusmahdollisuudet ja tasa-arvo sekä hyvä hallinto ja oikeusjärjestelmä, ovat tärkeitä kaikkialla maailmassa.

Kehitysmaiden maataloudesta naisten harteilla on lähes puolet, mutta silti naisilla ei monessa maassa ole vieläkään perimis- tai maanomistusoikeutta. Tämä haittaa naisviljelijöiden lainan saantia ja usein myös osuuskuntien jäseneksi pääsyä.

Lisäksi neuvontapalveluiden ja ammatillisen koulutuksen puutteet estävät tuotannon tehostumista.

Maatalous- ja maaseutukehitys näyttelevät merkittävää roolia, kun halutaan vähentää nälkää näkevien määrää maailmassa.

Oli hyvä, että viime vaalikaudella ulkomaankauppa- ja kehitysministerimme palautti sen merkitystä takaisin kehitysagendalle. Pian näin tapahtui myös maailmanlaajuisesti.

Yleinen huomio oli, että olimme menneet väärään suuntaan kutistaessamme maaseudulle ohjattavia kehityspanoksia.

Hyödyt on jaettava tasan

Pientiloilla tuotetaan 80 prosenttia eteläisen Afrikan ja Aasian ruoantuotannosta. Etelä-etelä-kaupankäynnin esteitä on pystyttävä purkamaan – ratkaisu ei ole tuottaa elintarvikkeita niin sanottujen länsimaiden markkinoille.

Infrastruktuurin ja esimerkiksi sähkönjakelun sekä puhelinyhteyksien parantuminen kehitysmaissa tuo lisätoiveita koko elintarvikeketjun kehittymiseen; vielä tarvittaisiin huoltovarmuusvarastoja tai edes varastoja.

Viljelijöille on taattava rahoitus ja pääsy markkinoille sekä tieto sadoista ja säätiloista. Tämä kaikki ei tule onnistumaan ilman yksityissektorin mukaanottoa.

Pidän tärkeänä, että Rio +20 -konferenssissa saavutetaan päätös, jonka mukaan Kestävän kehityksen tavoitteita (SDG) aletaan valmistella vuoden 2015 jälkeiseen aikaan.

Siinä on hyvä yhdistää vuosituhattavoitteiden ja kestävyyden aspektit. Ruokaturvan tulee olla yhtenä näistä tavoitteista.

Pääosa maailman köyhimmistä ihmisistä elää luonnonvaroiltaan runsaissa maissa. Kestävän kehityksen haasteet lähtevätkin paikallisista toimista!

Kehityksen hyötyjen on jakaannuttava niin naisten ja miesten kuin maaseudun ja kaupunkienkin välillä oikeudenmukaisesti.

KATRI KOMI

Kirjoittaja on maa- ja metsätieteiden maisteri ja kansanedustaja (kesk.) Joroisista.

RAHIKAINEN

EU tunkee savotalle

Suomen metsätyömaille on uutisten mukaan pyrkimässä uusi kymppi. Euroopan komissiossa on herännyt epäilys, ettei jäsenmaissa kenties osata hoitaa metsiä ilman sen opastusta.

Ei ehkä ensimmäisenä tule mieleen, että Suomi kaipaisi komission ohjeita metsiensä hoidossa. Asian luulisi olevan pikemminkin toisin päin.

Komissio on kuitenkin antamassa EU-parlamentille ehdotuksen EU:n metsienkäsittelyn ohjeistamisesta. Sen mukaan avohakkuita tulisi välttää ja suosia jatkuvaa kasvatusta lisäksi kiertoaikoja pidentäen. Komissio on laskenut, että näin metsät sitoisivat hiiltä nykyistä enemmän (MT 18.5.).

Tarkoitus on varmasti hyvä. Tosin esimerkiksi Suomessa ollaan varsin yksimielisiä, että nopeimmin kasvava metsä sitoo nopeimmin myös ilmakehän hiilidioksidia. Paras kasvu taas varmistuu Suomessa tehokkaimmiksi kehitetyillä kasvatusmenetelmillä.

Suomessa EU:n puuttuminen metsätalouteen koetaan kiusalliseksi ja turhaksi. Sama pätee komission arvioihin metsien hiilitaseesta – samaisen EU:n ansiosta Suomen metsät onnistuttiin Durbanin ilmastokokouksessa muuttamaan joulun alla hiilinielusta peräti päästölähteeksi.

EU:n komission ja parlamentin uskottavuus metsäpoliittisina toimijoina on Suomessa olematon. Niiden kasvavat yritykset sotkeutua maamme metsätalouteen kannattaa pysäyttää rajalle.

Yksittäisen metsänomistajan kannattaa edelleen hakea metsäneuvontaa mieluummin paikalliselta metsänhoitoyhdistykseltä kuin EU:n komissiolta.

LEHTIKATSAUS

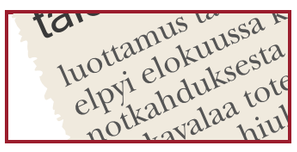

Kesän synkkä puoli

Kesä ja alkusyksy ovat viime vuosina olleet liikennekuolemien ja loukkaantumisten synkintä aikaa, kirjoittaa **Ilkka**. *”Hyvä näkyvyys ei ole liikenneturvallisuuden tae. Kun nopeutta on liikaa, saattaa autoilija havaita pyöräilijän tai jalankulkijan liian myöhään ehtiäkseen jarruttaa.*

Aivan liian usein varomattomuuteen on keskeisenä syynä se, että kuljettajalla on alkoholia veressä. Erityisesti kesän pitkät vapaat ja lomat intouttavat kansan irrottelemaan jopa tuomittavasti ja edesvastuuttomasti.

Tällaisessakin tapauksessa syy sälyttyy siihen päähän, joka tekee päätöksen selkänojan ja ratin väliin työntymisestä.

Toivottavasti yleinen paheksunta vaikuttaa käyttäytymiseen. Liikenneturvallisuudesta huolestunut kansanliike organisoi perjantai-illaksi minuutin hiljaisen hetken menehtyneen lapinlahtelaisen pikku pyöräilijätytön ja kaikkien teillämme menehtyneiden muistoksi. Tyttö oli joutunut rattijuopuneen uhriksi.

Tierauhavetoomuksessa muistutetaan, että piittaamattomuus liikenteessä voi aiheuttaa suunnatonta surua ja kärsimystä monille kanssakulkijoille.”

Huolehditaan yhdessä

Pohjalainen on huolestunut lasten perusturvan heikkenemisestä.
”Suomessa neuvolat, kouluterveydenhuolto ja terveyskeskukset turvaavat lapsen kasvua. Valitettavasti vuosikymmenien aikana luotu järjestelmä ei ole enää itsestäänselvyys. Järjestelmää ei tietenkään voi valaa sementtiin, sillä hoitotavat, hoitotarpeet ja alueiden rajat ovat muuttuneet.

Ilmeisesti monissa kunnissa on kuitenkin järjestelmiä muutettaessa heikennetty perusturvaa. Neuvoloiden ja kouluterveydenhuollon kattavuutta on vuosia ohennettu, vaikka näiden perustarpeiden turvaaminen pitää olla kaiken muuttamisen edellytys.”

KOLUMNI: SARI PENTTINEN

Akateeminen vapaus syö opiskelun tehokkuutta

Akateeminen vapaus on hieno juttu. Vielä hienompaa on kritisoida sitä, kun omasta viisi vuotta kestäneestä maisteritutkinnon suorittamisesta on kulunut noin seitsemän vuotta. Vapaus ilman vastuuta ja tulospaineita ei tuota monenkaan opiskelijan kohdalla häävejä tuloksia.

Kela vaatii opintosuorituksia vähintään 5 opintopisteen verran jokaista tukikuukautta kohti. Opintopisteiden saamisen vaativuudesta kiistely on opiskelijoiden keskuudessa mieluisa aihe. Jollain laitoksella tai kurssilla pisteitä heruu paljon helpommin kuin jollain toisella. Oli niin tai näin, vaatimukset eivät päätä huimaa. Akateemista vapauttaan hyödyntämällä aikaa jää rutkasti muuhunkin.

Opiskelijoiden mukaan aikaa tarvitaan työntekoon, jotta olisi varaa opiskella. Ottamatta kantaa opiskelijoiden rahankäyttöön ihmettelen vaikka soluasumisen heikkoa suosiota. Miksi valittaa työnteon ja opiskelun yhdistämisen haasteita, jos rahaa tarvitsee esimerkiksi yksiössä asumisen rahoittamiseen?

Akateeminen vapaus on hieno juttu.

sari.penttinen@maaseuduntulevaisuus.fi

Toimihenkilöiden ammatillisen keskusjärjestön STTK:n puheenjohtaja Mikko Mäenpää esitti, että yliopisto-opiskelijoiden pitäisi voida opiskella täysipäiväisesti 12 kuukautta vuodessa. Siis mitä kummaa, saahan yliopisto-opiskelija jo nyt opiskella täysipäiväisesti 12 kuukautta vuodessa. Kesätenttejä järjestettäneen jokaisessa yliopistossa ja opintoihin liittyviä kirjallisia töitä varmasti riittää.

Jäiköhän Mäenpäältä taustatyöt tekemättä, vai mihin esitys perustuu?

Suomen ylioppilaskuntien liiton puheenjohtajan mukaan suurimmassa osassa yliopistoja opetusta järjestetään vain noin 30 viikkoa vuodessa. Professorit ja muu yliopistojen henkilökunta tyrmäsivät Mäenpään esityksen. Resurssit eivät riitä ainakaan opetuksen järjestämiseen ympärivuotisesti.

Mutta ne kesätentit. Niihin kyllä kuulemma ilmoittaudutaan innokkaasti, mutta kaksi kolmasosaa opiskelijoista ei tule paikalle tenttipäivänä. Niinpä niin, vastuu opinnoista ja valmistumisesta on helppo unohtaa, kun opiskelu on ilmaista. Ehtiihän sitä myöhemminkin.

Jos jokaisesta lukukaudesta pitäisi maksaa, toimisi euro varmasti konsulttina myös opiskelijoiden keskuudessa. Ilmainen opiskelu on toki hieno juttu, mutta kyllä nykyinen järjestelmä kaipaisi viilausta ja kunnolla.

Kun opinnoista pitäisi maksaa, olisi maksavalla asiakkaalla mahdollisuus myös vaatia laadukasta opetusta. Nyt on vain tyydyttävä siihen, mitä ilmaiseksi saa. Pahimmassa tapauksessa yliassistentin, joka mieluiten pysyisi työhuoneessaan eikä ainakaan yrittäisi opettaa yhtään mitään kenellekään.

Tarina työelämän hurjista vaatimuksista työkokemuksen suhteen on tuttu. Ehkäpä STTK:n Mäenpään kannattaisi ottaa seuraavaksi kantaa opiskelijoiden työllistymiseen ja vastavalmistuneille asetettuihin odotuksiin. Sitä päätä on myös rukattava, jos halutaan nopeuttaa tuotantotahtia.

Pääkaupunkiseudun korkeakouluissa ainakin joissain tiedekunnissa ja opiskelualoilla opinnoissa menestyminen imaisee oman alan töihin jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Tämä koskettaa hyvin marginaalista opiskelijajoukkoa marginaalisella maantieteellisellä alueella, voisiko tätä toimintamallia saada laajennettua?